

kopolska a L. Petkovová, CSc., k problematice sídlištní struktury Bulharska v raném středověku. Středověkými komunikacemi na jižní Moravě se zabýval dr. R. Vermouzek a o rodu Sirotků na jižní Moravě referoval dr. M. Zemek, CSc. Otázky lokalizace Pulína se dotkli ve svých příspěvcích dr. L. Konečný a dr. Z. Charouz, přičemž diskuse ukázala, že nad tímto otazníkem v místopisu a dějinách jižní Moravy bude nutno dále bádát. Zajímavé bylo vystoupení dr. J. Tomase, zaměřené na některá fakta, související s genézí jihomoravských měst, konkrétně Znojma. Především upozornil na případy přenesení centra vůči starší postupně vyrůstající aglomeraci a naznačil řešení otázek kolem v pramenech se vyskytujících termínů vicus a újezd, přičemž odmítl ztotožnění vicu s místem trhu a domnívá se, že tyto termíny označují jednotlivé části většího celku — podhradí. Německému osídlení jižní Moravy se věnoval dr. A. Turek, o tzv. druhé kolonizaci 16. století informoval přítomné dr. F. Spurný, CSc., vývoj nejstarší slovanské sídlištní struktury jižní Moravy se pokusil na základě místních jmen sledovat dr. J. Skutil, CSc. a heuristické problémy studia vzniku osad po roce 1654 v západních Čechách nastínil dr. G. Hofmann.

Větší část proslouvených dílčích příspěvků se již vyloženě týkala archeologické problematiky. Dr. B. Kavánová seznámila přítomné se stavebními typy sídlištních objektů na mikulčickém hradisku, dr. L. Belcredi informoval o výzkumu jedné z usedlostí na zaniklé středověké vsi Bystřec u Jedovnic (okr. Blansko), dr. P. Michna sledoval genetické vztahy zemnic 13. století nacházejících v městském prostředí, v nichž vidí doklad společenských a hospodářských změn tohoto období a hledá souvislosti s kolonizačními proudy a cizími etnickými elementy, a dr. R. Snášil podal novou koncepci počátků, vývoje a funkce velkomoravské aglomerace v oblasti Uherskohradištska. Dle nejnovějších výzkumů zde vzniká již v průběhu 8. století na ostrově sv. Jiří opevněné centrum, na němž se dnes nachází vlastní středověké jádro Uherského Hradiště. Sídlištní vývoj zde pokračoval i ve velkomoravském období a v okolí vznikají další opevněná předhradí a podhradí včetně rozsáhlé aglomerace v prostoru Starého Města, sakrální okrsek na sadské výšině i další sídla (Špitálky, Modrá, atd.).

Jednání celého sympozia, v jehož prvé sekci odeznělo 21 koreferátů a na němž bylo celkem přítomno 117 účastníků, proběhlo, jak ve svém závěrečném proslovu zdůraznil ředitel jedné z pořádajících institucí, Okresního archivu Břeclav se sídlem v Mikulově, dr. E. Kordiovský, v pracovním duchu, seznámilo přítomné s novými poznatky, naznačilo nové problémy a zdůraznilo řadu osobitých rysů vývoje osídlení jižní Moravy. Všechny příspěvky budou publikovány v dalším svazku sborníku Mikulovská sympozia.

ZDENĚK MĚŘÍNSKÝ

Archeologický seminář v Mokřinkách u Opavy

Terminologie a deskripce raněstředověké a středověké keramiky byla tématem pracovního semináře, který se konal ve dnech 13.—15. května 1986 v Mokřinkách u Opavy. Navázal po roční přestávce na jednání z r. 1984. zaměřené na keramiku období 11. až poloviny 13. století. Organizátorem byla v obou případech Expozitura Archeologického ústavu ČSAV v Opavě.

Zasedání zahájil dr. J. Pavelčík, CSc., vedoucí Expozitury AÚ v Opavě. Úvodní přednášku přednesl dr. Z. Měřínský z AÚ ČSAV v Brně. Ve svém příspěvku se věnoval problematice terminologie a vývoje numerických kódů

keramiky a jako příklad poskytli svůj kód pro jihozápadní Moravu. K tématu se rozproudila živá diskuse (dr. M. Frýda, dr. J. Unger, CSc., dr. E. Kordiovský). Návrhem kódu v souvislosti se zavedením počítače v Moravském muzeu se zabývala dr. Z. Měchurová (Moravské muzeum Brno) a uvedla možnosti využití pro archeologii. Dr. R. Krajíc (Okresní muzeum Tábor) vystoupil se zkušenostmi v tomto směru z jižních Čech. Seznámil účastníky semináře s jimi užívaným kódem, formulářem evidenční karty a nákresey výzdoby. Další referent dr. L. Belcredi z Okresního muzea Brno-venkov informoval posluchače o svých výsledcích dosažených při zpracování železných předmětů pomocí počítačové techniky. Z následující diskuse bylo zřejmé, že základem další spolupráce v oblasti terminologie, deskripce a pak evidence keramiky je sjednocení názvosloví a sestavení obecně platného kódu s ponecháním volných rezerv pro krajevzvláštnosti.

Druhý den jednání (14. května) uvedl dr. L. Skružný (Etnografický ústav ČSAV Praha) příspěvkem o souvislosti a návaznosti novověké lidové keramiky na keramiku středověkou a rovněž vyzvedl potřebu terminologické unifikace. Dr. Č. Staňa, CSc. (AÚ ČSAV Brno) měl připomínky k terminologii slovanské keramiky a vyslovil souhlas s urychlením a zkvalitněním zpracování keramických souborů pomocí počítače. Podotkl ovšem, aby se na druhé straně nezapomínalo na specifičnost materiálu z každé lokality, což se rovněž musí při jeho analýze projevit. V následující diskusi hovořil dr. J. Frolík, CSc. (AÚ ČSAV Praha) o pražském pokusu upřesnění chronologie středověku (časný středověk, vrcholný středověk I, II a novověk). Dr. V. Dohnal, CSc., z Krajského vlastivědného muzea v Olomouci předložil přítomným k posouzení několik kusů keramiky ze svých nových výzkumů, stejně jako dr. J. Frolík (AÚ ČSAV Praha), jenž předvedl ukázkou keramického materiálu z Pražského hradu, zejména soubor tzv. kalichovitých okrajů. Po diskusi nad materiálem byl dopolední blok přednášek uzavřen. Odpolední program vyplnila exkurze na hradní zříceninu Víkštejn.

Poslední den zasedání (15. května) byl věnován diskusi. V usnesení je obsažena snaha o unifikaci a sjednocení terminologie a deskripce středověké keramiky a byla zdůrazněna potřeba vytvoření jednotného názvosloví a kódu. Tímto zkušebním úkolem byl pověřen tým pracovníků z Moravy. Termín příštího pracovního semináře středověké keramiky byl stanoven na květen r. 1988; ústředním tématem bude rozbor keramického materiálu 14.—15. století.

ZDEŇKA MĚCHUROVÁ

VIII. seminář o zkoumání výrobních objektů a technologií archeologickými metodami

Toto již tradiční jednodenní zasedání se konalo dne 15. dubna 1986 v Brně a bylo zaměřeno jak na souhrnnější referáty, tak i na kratší sdělení o nových výzkumech z oblasti archeologie výrobních objektů i dalšího teoretického vyhodnocení výrobních zařízení a technologií od pravěku až po novověké období.

Větší blok přednášek na semináři se týkal právě slovanského a středověkého období. Z. Himmelová a Z. Měřínský seznámili přítomné s nálezovými okolnostmi, interpretací, datováním a inventářem obj. č. 2 z hradiska „Vysoká zahrada“ u Dolních Věstonic (okr. Břeclav). Jednalo se o nadzemní kúlovou